

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. dhr. R.A.A. (Rob) Jetten
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

ONDERWERP	Stand van zaken p-MIEK provincie Utrecht	CONTACTPERSOON	Hans Rijnten
DATUM	31-03-2023	TELEFOONNUMMER	+31621124703
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1457258195-147	E-MAILADRES	hans.rijnten@provincie- utrecht.nl
BIJLAGEN	1. Tussenproduct p-MIEK provincie Utrecht		

Geachte heer Jetten,

Het elektriciteitsnet van de provincie Utrecht staat onder druk. De energietransitie en de groei van steden en dorpen zorgen voor een groeiende vraag naar elektriciteit en voor hogere pieken in vraag en aanbod van elektriciteit. Om te zorgen dat ook in de toekomst (duurzaam) opgewekte energie geleverd kan worden en nieuwe woningen en bedrijven op het net aangesloten kunnen worden, is het noodzakelijk om het elektriciteitsnetwerk in de provincie Utrecht te verzwaren. Daarvoor werken provincie, netbeheerders en RES-regio's samen.

De provincie Utrecht heeft vorig jaar een start gemaakt met de aanpak netcongestie die is vastgelegd in de Startnotitie 'Energie-infrastructuur; een eerste verkenning naar integraal programmeren in het energiesysteem'. Deze Startnotitie is op 4 oktober 2022 vastgesteld door Gedeputeerde Staten en geeft een verdere inkleuring van de wijze waarop wij het vraagstuk als onderdeel van de landelijke aanpak netcongestie oppakken. Deze aanpak kenmerkt zich door 3 werksporen onder supervisie van de Energy Board provincie Utrecht die wij hebben ingericht:

- Het versnellen van RO-procedures voor de uitbreiding van netinfra
- Lokale aanpak via slimme oplossingen
- Het provinciaal meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (p-MIEK)

In onderling overleg tussen het Rijk en het Interprovinciaal overleg (IPO) is afgesproken dat er op 31 maart 2023 een eerste versie van het p-MIEK wordt opgeleverd. Tijdens een bestuurlijke adviescommissie Klimaat & Energie van het IPO is geconcludeerd dat dit voor een aantal provincies niet haalbaar is. Ook de provincie Utrecht heeft het p-MIEK op dit moment niet gereed, maar we zetten samen met de netbeheerders (Tennet en Stedin) en de regio's (U10, Regio Amersfoort en Regio Foodvalley) concrete stappen om te komen tot een eerste integrale programmering en prioritering voor de infrastructuur voor elektriciteit in de provincie Utrecht. We constateren in dit verband nog wel een gebrek aan een landelijk gecoördineerde aanpak voor de uitwerking van het p-MIEK, met duidelijke spelregels en definities. Dit zorgt voor verschillen tussen provincies per p-MIEK op meerdere aspecten. Dat is onwenselijk en we pleiten ervoor om de kaders die van toepassing zijn op het p-MIEK verder aan te scherpen, zodat hier voor toekomstige edities meer uniformiteit in komt.

In deze brief geven wij graag een update per werkspoor en gaan in meer detail in op de stand van zaken met betrekking tot het p-MIEK. Als bijlage bij deze brief sturen wij ook het tussenproduct mee van het p-MIEK. Dit is bedoeld ter illustratie, maar nog niet voor daadwerkelijk gebruik of toepassing. Tot slot schetsen we de vervolplanning en proces om te komen tot een eerste p-MIEK richting de zomer.

Energy Board

Vorig jaar zijn wij van start gegaan met een bestuurlijk overleg tussen de provincie Utrecht, Tennet en Stedin. Op 24 februari 2023 hebben we dit overleg in lijn met het advies uit het 'Landelijk actieprogramma netcongestie' (LAN) van Ben Voorhorst geformaliseerd tot 'Energy Board provincie Utrecht'. Het doel van de Energy Board provincie Utrecht is om - door integraal sturen, monitoren en tijdig escaleren – de coördinatie te voeren op de voortgang binnen de 3 sporen uit de eerder genoemde startnotitie. De Energy Board zal in een frequentie van ongeveer eens per 6 weken bij elkaar komen. Het voorzitterschap en de secretarisrol worden ingevuld door de provincie Utrecht. De Energy Board wordt voorbereid door een (ambtelijke) regiegroep bestaande uit de betrokken organisaties. De regiegroep komt in een frequentie van eens per 3 weken samen. Agendering vindt plaats op verzoek van de boardleden en/of volgend uit een dashboard van waaruit knelpunten in de voortgang op de 3 sporen snel kunnen worden gesignaleerd en geëscaleerd. In het najaar van 2023 wordt een evaluatiemoment ingericht, waarbij de samenstelling, inhoud, werkwijze en frequentie van de Energy Board kunnen worden geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd. De Energy Board wordt voorbereid in een ambtelijke regiegroep. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de deelnemers aan de Energy Board, inclusief de voorbereidende regiegroep.

Organisatie	Bestuurlijk	Functie	Regiegroep (ambtelijk)
Provincie Utrecht	Huib van Essen (vz)	Gedeputeerde Klimaat & Energie provincie Utrecht	Hans Rijnten (secr.) Marielle Zeilstra
Tennet	Robert Kuik	Head Grid Planning	Oscar Tessensohn
Stedin	David Peters	CTO	Warmold ten Zijthoff
U10	Marieke Schouten	Wethouder Energietransitie gemeente Nieuwegein	Paul van Tongeren
Gemeente Utrecht	Lot van Hooijdonk	Wethouder Energie	Freek Vossen, Paula Schulze
Gemeente Amersfoort	Astrid Janssen	Wethouder Energietransitie	Remco Spoelstra
Regio Amersfoort	Astrid Janssen	Portefeuillehouder netcongestie	Willem van der Stelt
Regio Foodvalley	René Windhouwer Marco Verloop	Wethouder gemeente Nijkerk Wethouder gemeente Veenendaal	Eugène Kuis

Versnellen netinfrastructuurprojecten (Sneller bouwen)

Om duurzame energie te kunnen blijven leveren en netcongestie op te lossen en te voorkomen is het noodzakelijk om het elektriciteitsnet in de provincie Utrecht te verzwaren. De provincie Utrecht werkt daarom samen met netbeheerders en de regio's aan het versnellen van netinfrastructuurprojecten. Eén van deze projecten betreft het project Kortrijk-Breukelen gelegen in de gemeente Stichtse Vecht. Dit project is cruciaal voor de energievoorziening in de provincie omdat deze uitbreiding van het hoogspanningsnet randvoorwaardelijk is voor andere uitbreidingen van het elektriciteitsnetwerk in de provincie. Samen met het Ministerie van EZK en gemeente Stichtse Vecht is afgesproken om het bevoegd gezag voor de planologische inpassing van dit project over te dragen aan de provincie Utrecht. Provinciale Staten hebben op 15 november 2022 hiermee ingestemd.

Naast Kortrijk-Breukelen zijn in een aantal werksessies ook de andere investeringsplannen van Tennet en Stedin besproken en is een eerste selectie gemaakt van prioritaire projecten waar we samen kijken naar mogelijkheden voor versnelling van de ruimtelijke planprocedure. Het gaat hier bijvoorbeeld om de locatiekeuze van projecten waarvan het zoekgebied meerdere gemeenten overstijgt, maar ook om mogelijkheden om het stikstofvraagstuk op te lossen waardoor de bouwwerkzaamheden soms worden gehinderd. Onderstaand de lijst met projecten waar nu de focus op ligt op een bovenlokale rol van de provincie Utrecht. Daarnaast zijn we ook bezig met een dashboard voor de gehele projectenlijst met betrekking tot het verzwaren van het transportnet, op basis waarvan we snel eventuele belemmeringen of vertraging kunnen signaleren en via de Energy Board waar nodig escaleren.

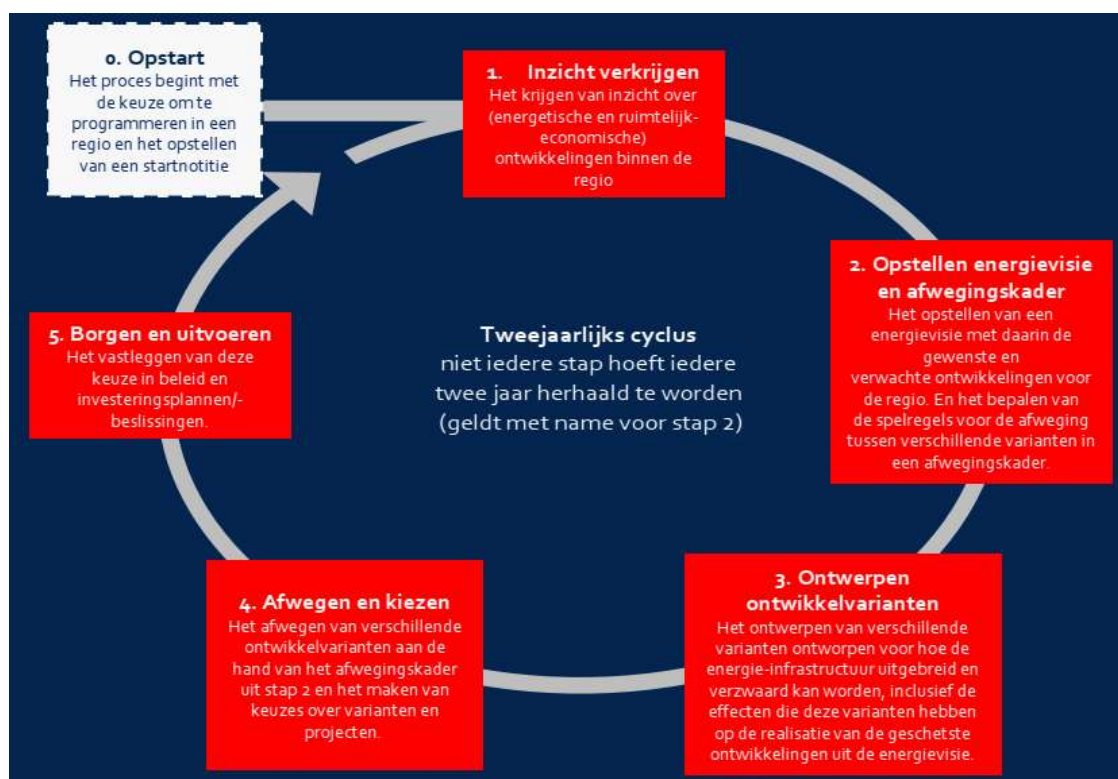
Project	Situatie
Breukelen-Kortrijk	Provincie Utrecht Bevoegd gezag voor de ruimtelijke inpassing
Amersfoort-Noord	Locatiekeuze noodzakelijk; Amersfoort, Bunschoten-Spakenburg, Baarn
Utrecht-Noord	Locatiekeuze noodzakelijk; Stichtse Vecht, Utrecht, de Bilt

Lokale aanpak/slimme oplossingen

Netcongestie belemmert belangrijke ontwikkelingen zoals grootschalige gebiedsontwikkeling met woningbouw, bedrijventerreinen, maar ook verduurzaming. Naast netverzwaring is het gewenst om het netwerk efficiënter te gebruiken en zo mogelijk lokaal ruimte voor groei te maken. Dit vraagt om nieuwe type samenwerkingen en cont(r)acten tussen afnemers en netbeheerders en tussen afnemers samen. In de Energy Board provincie Utrecht is afgesproken dat we ook op dit meer korte termijn spoor een aanpak formuleren. Het gaat daarbij enerzijds om duidelijke communicatie naar verschillende doelgroepen over het vraagstuk van de netcongestie, maar ook om het bieden van handelingsperspectief om te komen tot oplossingen. Hiervoor hebben wij een aanpak in ontwikkeling waarbij we in eerste instantie aan de slag gaan met twee verschillende doelgroepen; bedrijven(terreinen) en grootschalige gebiedsontwikkeling met woningbouw. Voor deze doelgroepen organiseren we een zogenaamde community of practice (CoP) waarbinnen een proeftuin wordt aangewezen die samen met Stedin aan de slag gaat met mogelijke oplossingen voor hun congestievraagstuk. Om ervoor te zorgen dat deze nieuwe contract- en samenwerkingsvormen zo snel mogelijk door alle bedrijventerreinen en bijv. nieuwbouwlocaties kunnen worden toegepast, kijken en leren tientallen soortgelijke initiatieven mee in de CoP. Zij kunnen direct starten met hun eigen voorbereidende stappen, in het kielzog van de proeftuinen. Alle kennis die uit de proeftuinen komt kunnen zij direct inzetten in hun eigen project. Door soortgelijke initiatieven te bundelen kunnen zij elkaar inspireren en ontstaan uniforme oplossingen en aanpakken voor veelvoorkomende situaties. De provincie faciliteert het initiatief door het aanstellen van twee community managers met als taak om te zorgen voor maximale opschaling binnen de community van de concrete oplossingen die in de proeftuin worden gerealiseerd. Als de aanpak succesvol is rollen we deze uit naar nieuwe doelgroepen (bijv. mobiliteit, landelijk gebied).

Het provinciaal meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (p-MIEK)

Het p-MIEK werkt aan een lange termijn programmering en prioritering van de energie-infrastructuur. Het doel is een toekomstbestendig, duurzaam en efficiënt energiesysteem. De provincie Utrecht maakt voor haar p-MIEK gebruik van de landelijke handreiking die hiervoor is opgesteld. Onderstaande figuur (1) uit deze handreiking geeft een goed overzicht van de tweejaarlijkse cyclus die met de p-MIEK wordt doorlopen.

Figuur 1. Tweejaarlijkse cyclus uit de landelijke handreiking p-MIEK.

De provincie Utrecht is momenteel nog druk bezig met stap 3, hetgeen betekent dat wij geen volledig p-MIEK gereed hebben. Graag delen wij wel de belangrijkste tussenresultaten als bijlage bij deze brief en geven wij een overzicht van waar we staan in het proces en hoe de verdere planning eruitziet.

1. Inzicht verkrijgen

Wij hebben voor 5 verschillende sectoren de ontwikkelingen tot 2030 en 2040 in kaart gebracht:

- Woningbouw
- Bedrijven(terreinen)
- Mobiliteit
- Warmtetransitie
- Duurzame opwek (RES).

De netbeheerders hebben van hun kant aangegeven op welke bronnen zij hun scenario's voor de toekomst van deze sectoren baseren. In een uitgebreide werksessie hebben we voor deze sectoren een soort botsproef laten plaatsvinden om te kijken of de bronnenlijsten van de provincie en de regio's overeenkomen met de aannames van de netbeheerders. Hieruit signaleren we op kaart een aantal regionale uitdagingen en aandachtspunten voor het energiesysteem. Met de uitdagingen gaan we in de vorm van ontwikkelvarianten aan de slag met oog op de lange termijn programmering en waar nodig prioritering, bijvoorbeeld de woningbouwprogrammering. De aandachtspunten zijn belangrijke algemene punten waarmee provincie, regio's en netbeheerders rekening moeten houden, of elkaar kunnen versterken in het planningsproces van energie-infrastructuur. Een voorbeeld is de aanvullende kennis voor de netbeheerders op de ontwikkeling van bedrijventerreinen vanuit provincie en regio's.

2. Opstellen energievisie en afwegingskader

De provincie kiest ervoor om ten behoeve van deze eerste p-MIEK *geen* energievisie op te stellen. Het ontbreekt aan de tijd om hier een volwaardig proces op te zetten en bovendien staan de verkiezingen voor provinciale staten het formuleren van een nieuwe energievisie op dit moment in de weg. Wij zullen een uitgebreide visie op het totale energiesysteem inclusief warmte en waterstof onderdeel maken van ons volgende p-MIEK in 2025. Voor nu spreken wij over kennis & kaders; kennis vanuit diverse systeemstudies en scenario's en kaders vanuit *bestaand* beleid en een te ontwikkelen afwegingskader. Het beleidskader levert de onderbouwing om keuzes te kunnen maken in het p-MIEK-proces. Het afwegingskader levert de systematiek van criteria waarmee keuzes worden afgewogen. De criteria uit het afwegingskader worden zo voorzien van beleidswaarden voor het duiden van bijvoorbeeld de urgentie, het doelbereik en 'positieve', of 'negatieve' impact van een ontwikkeling.

Het onderdeel Kennis & kaders zal straks bestaan uit de volgende onderdelen:

- I. Systeemstudies; Een inhoudelijke schets van de ontwikkeling van het energiesysteem en energie-infrastructuur op basis van de scenario's uit de systeemstudie energie-infrastructuur provincie Utrecht en TNO-scenario's uit het recente onderzoek door Fakton.
- II. (Bestaand) beleid en inzet van de provincie Utrecht met betrekking tot het energiesysteem en energie-infrastructuur op basis van de Omgevingsvisie Utrecht en het Programmaplan Energietransitie 2020-2025.
- III. Een overzicht van de belangrijkste opgaven en ambities van de provincie Utrecht waarop de netcongestie direct invloed heeft. De energie-infrastructuur is in toenemende mate randvoorwaardelijk voor deze opgaven en/of heeft een concurrerende ruimtevraag. Deze verbinding is nodig voor het duiden van het maatschappelijk belang van nieuwe energie-infrastructuur in het afwegingskader.
- IV. Het afwegingskader; hiervoor wordt als vertrekpunt de handreiking afwegingskader gebruikt die door de landelijke Werkgroep Integraal Programmeren (WIP) is opgesteld. Deze landelijke handreiking onderscheidt drie typen criteria:
 - Maatschappelijke waarde; de maatschappelijk-economische waarde van een project.
 - Systeemtoets; de noodzaak, urgentie van het project vanuit beleid en energiesysteem.
 - Realiseerbaarheid; de mogelijkheid om het project binnen beschikbare tijd en ruimte te realiseren

Wij zullen de komende periode in een aantal werksessies ervaring op gaan doen met dit afwegingskader om te kijken of het op specifieke punten bijstelling behoeft.

NB: Wij zijn nog bezig met de stappen 3 t/m 5 en zullen deze richting de zomer verder doorlopen.

3. Ontwerpen ontwikkelvarianten

De regionale uitdagingen zoals we die in stap 1 hebben geïdentificeerd, worden verder uitgewerkt tot zogenaamde ontwikkelvarianten. Dit zijn logische en maakbare varianten voor de ontwikkeling van de energie-infrastructuur in samenhang met de gewenste ruimtelijke en sectorale ontwikkelingen in de provincie. Alle ontwikkelvarianten bij elkaar vormen een lijst van mogelijke p-MIEK projecten. In het tussenproduct van de p-Miek zijn per sector ook een aantal aandachtspunten benoemd die veelal betrekking hebben op de (beperkte) kwaliteit van de data en/of het gebruik van verschillende databronnen, Een deel van deze aandachtspunten hopen wij op te lossen en te verwerken in de p-Miek richting de zomer. Echter een ander deel van de aandachtspunten vergt naar verwachting meer tijd en zal onderdeel uitmaken van de verdere uitwerking van de p-Miek cyclus.

4. Afwegen en kiezen

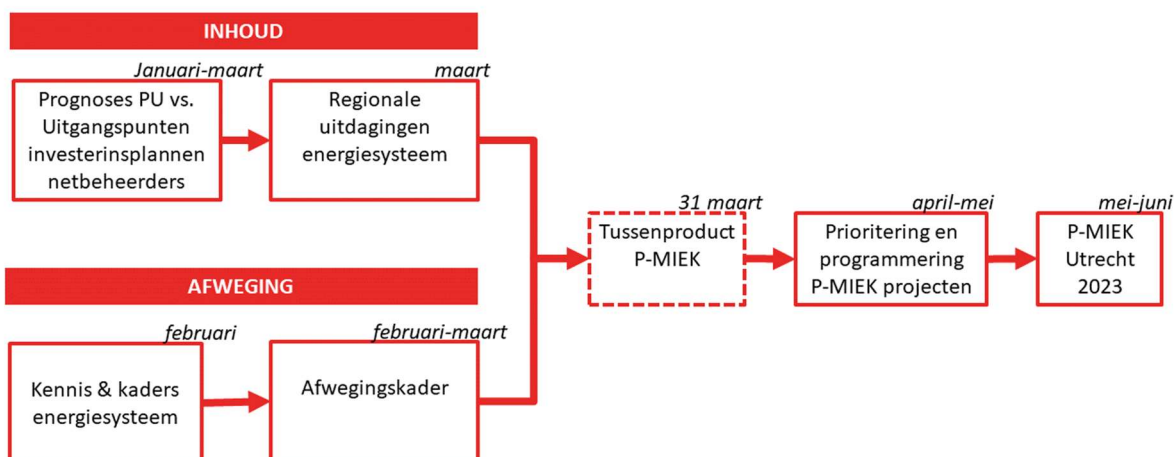
Vervolgens dienen de projecten beoordeeld/afgewogen te worden op de wenselijkheid, prioriteit en noodzaak. Voor belanghebbenden en buitenstaanders dient duidelijk en uitlegbaar te zijn hoe deze afwegingen tot stand komen. Hiervoor wordt, naar voorbeeld van de nationale handreiking, een afwegingskader toegepast. Het afwegingskader is daarmee het hulpmiddel voor het integraal afwegen van investeringen in regionale energie-infrastructuur. In april en mei zullen wij een aantal ambtelijke en bestuurlijke werksessies organiseren om meer gevoel te krijgen bij de werking van het afwegingskader op basis van het beleidskader en in combinatie met de ontwikkelvarianten. Wij nemen dan het landelijke afwegingskader als uitgangspunt om mee te 'oefenen' en stellen deze op basis van de ervaringen waar nodig bij tot een voor de provincie Utrecht passend kader.

De discussie over prioritering en programmering wekt de nodige verwarring bij betrokken partijen. Daarom hechten wij eraan op deze plaats duidelijk onderscheid te maken tussen de verschillende vormen van programmering en prioritering zoals wij die onderscheiden:

- Programmering van ontwikkelvarianten voor de netinfrastructuur als input voor de *toekomstige* investeringsplannen van de netbeheerders (= p-MIEK)
- Prioritering van investeringsprojecten op de investeringsplannen van de netbeheerders waar met voorrang aandacht wordt gegeven aan mogelijkheden om deze te versnellen (= sneller bouwen)
- Prioritering op aansluiting waarbij in het verlengde van het persbericht van de ACM van 2 maart 2023 nu de mogelijkheid wordt geboden aan netbeheerders om te prioriteren op niveau van aansluiting in plaats van het gangbare 'first come first serve'. (Liever een ziekenhuis dan een datacenter). Bij deze prioritering heeft het p-MIEK geen betrokkenheid, maar kan binnen de Energy Board uiteraard wel het gesprek over worden gevoerd tussen overheden en netbeheerders.

5. Borgen en uitvoeren

We zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk in goed overleg met de netbeheerders over zowel het p-MIEK als de uitvoering en versnelling van de huidige investeringsplannen. Op basis hiervan maken we in de Energy Board ook afspraken over hoe we hier met elkaar op willen sturen. In dit kader zijn we ook bezig met een dashboard om de voortgang met elkaar te kunnen monitoren en snel te kunnen escaleren als dat nodig is.

Figuur 2. Processtappen en globale planning p-MIEK provincie Utrecht.

Planning vervolgproces p-MIEK

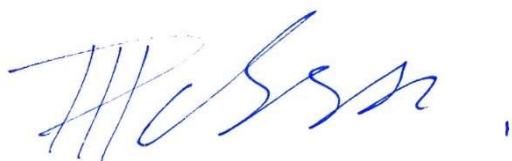
In bovenstaande figuur (figuur 2) staan de processtappen en globale planning voor het p-MIEK van de provincie Utrecht weergegeven. Zoals aangegeven zitten wij nu in stap 3 van de tweejaarlijkse cyclus zoals die is gepresenteerd in de landelijke handreiking p-MIEK (figuur 1). Wij streven er naar de verdere stappen 3 t/m 5 voor de zomer te doorlopen. Daarin zijn de volgende mijlpalen te onderscheiden:

Wat	Wie	Wanneer
Tussenproduct p-MIEK versturen naar Ministerie EZK	Provincie Utrecht (PU)	31 maart 2023
Verdieping op regionale uitdagingen energie-infrastructuur	PU, GU, Regio's, Netbeheerders	April 2023
Ambtelijke werksessie prioriteren en programmeren	PU, GU, Regio's, Netbeheerders	Week 17
Bestuurlijke werksessie op basis van aantal hotspots	PU, GU, Regio's, Netbeheerders	Week 18/19
Concept eindproduct p-MIEK naar Energy Board	PU, GU, Regio's, Netbeheerders	Week 22
Concept eindproduct p-MIEK naar RES-regio's	U16, Amersfoort, Foodvalley	Week 23
Definitief concept p-MIEK in PO Klimaat & Energietransitie	Portefeuillehouder binnen GS	19 en 26 juni
Vaststelling p-MIEK in College GS met Statenbrief (PS)	College van GS	4 juli 2023

We hopen met deze wat uitgebreidere brief een goed beeld te hebben gegeven van de stand van zaken in de provincie Utrecht. Onze inzet is niet alleen gericht op het p-MIEK, om middels integraal programmeren meer grip te krijgen op de netcongestie op de langere termijn, maar ook om samen met onze partners in de Energy Board op kortere termijn handelingsperspectief te ontwikkelen en concrete oplossingen te bieden. Oplossingen voor de realisatie van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen, (snel)laadstations voor auto's, vrachtverkeer en OV, uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijven, maatschappelijk vastgoed en projecten voor zonne- en windenergie. De urgentie van het vraagstuk wordt door alle partijen gevoeld, alsmede de ambitie om hier samen op te acteren.

Wij rekenen dan ook op uw steun om ervoor te zorgen dat het niet vastloopt op de draaischijf van Nederland!

Met vriendelijke groet,
Mede namens de Energy Board provincie Utrecht,

H.P. (Huib) van Essen
gedeputeerde Ruimtelijke Ontwikkeling, Omgevingswet, Energietransitie en Klimaat